

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

„Managementul politraumei: programul național de acordare a asistenței medicale specializate pacienților politraumatizați în RM”. Cifrul proiectului - 20.80009.8007.07

Pentru anul 2023. Scopul etapei anuale: analizarea criteriilor de selecție al pacienților politraumatizați pentru acordarea tratamentului chirurgical etapizat, evaluarea rezultatelor și elaborarea recomandărilor. Tratamentul pacienților cu politraumatisme și fracturi multiple și leziunile asociate ale organelor interne au suferit modificări semnificative prin îmbunătățirea metodelor de diagnostic și a tacticilor de tratament. Analiza retrospectivă a datelor din literatura și experiența clinică acumulată au arătat că în alegerea tacticii de tratament, în primul rând, este necesar să ne ținem cont de starea hemodinamicii și apoi - de natura anatomică a leziunilor aparatului locomotor. În cele mai multe cazuri, fracturi ale coloanei vertebrale și pelvisului, evaluate ca „dominante”, „acoperă” leziunile organelor interne, ce în dinamica, a modificat tabloul clinic al maladiei traumatice și a determinat strategia și prognosticul tratamentului. Sursele de hemoragie periculoasă au fost fracturile deschise și rănilor scalpante în zonele masive ale țesuturilor moi, leziunile inelului pelvin, cu formarea hematomului retroperitoneal. Primul ajutor a fost direcționat, în primul rând, spre eliminarea factorilor care pun viața pacientului în pericol: oprirea hemoragiei, restabilirea respirației externe pentru o ventilație adecvată a plămânilor și funcțiile vitale afectate ale altor organe. Pentru leziuni dominante ale abdomenului, toracelui, oaselor pelvine au fost limitate la stabilizarea fracturilor cu dispozitive de fixare externă în perioada acută. Schimbări pozitive au fost observate atunci când cu echipa de ambulanța a venit un traumatolog (n=6). Evaluarea severității stării pacientului (AIS, ISS, TS, PTS.), determinarea leziunii dominante, stabilizarea fracturilor „mari”, pe fundalul terapiei prin perfuzie și, ca urmare, reducerea pierderilor de sânge - acestea sunt avantajele prezenței unui medic traumatolog calificat la locul incidentului și în spitalul regional. Am identificat principalele grupe de leziuni musculo-scheletice, care sunt dominante în politraumatisme și îndeplinesc criteriile pentru un pacient critic: fracturi pelvine multiple și deschise; fracturi ale treimii proximale a femurului cu sau fără luxație a capului femural; leziuni severe la mai multe organe interne asociate cu instabilitate hemodinamică; fracturi complexe ale mai multor oase tubulare lungi; asociate cu leziuni ale organelor interne și fracturi complexe ale oaselor tubulare lungi și altele. Familiarizarea cu experiența de tratare a politraumei în țări străine (Germania, România, Rusia, SUA etc.) și mulți ani de muncă cu acest grup de pacienți indică faptul că pentru îmbunătățire rezultatelor tratamentului victimelor cu politraumatisme în urma accidentelor rutiere, este nevoie de un sistem complex de asistență medicală primară și specializată care are prioritate față de chirurgia planică și traumatismele izolate. Implementarea criteriilor de transportarea interspitalicească, operabilitate pacienților, cu determinarea mobilității postoperatorie pentru reabilitarea precoce va îmbunătăți rezultate. Strategie dezvoltată pentru tratamentul precoce specializat al victimelor cu politrauma folosind tehnici diagnostic-curative minim invazive și managementul adecvat în toate etapele maladiei traumatice a dat un rezultat pozitiv care ne permite să-l recomandăm pentru implementare clinică în sistemul de sănătate. Rezultatele obținute sunt incluse în curs de predare pentru studenți, rezidenți și medici-cursanți a USMF „N.Testemițanu”, implementate în secțiile clinice ale Institutului de Medicină Urgentă și alte instituții medicale. Membrii echipei au participat la curs „Politrauma” (România), Trauma Club (Rusia), AO Trauma Foundation, rezultate cercetării au fost reflectate în publicații naționale și internaționale - 19, OPI -1, obținută o medalie de aur, 2 de argint, 1-de bronz (expoziția specializată “INFOINVENT-2023”, “Excellence Idea”), protocol național “Leziunile inelului pelvin” este în proces de aprobare.

For the year 2023. The purpose of the annual stage: analyzing the selection criteria of polytrauma patients for the staged surgical treatment, evaluation of the results and development of recommendations. The treatment of patients with polytrauma and multiple fractures and associated injuries of internal organs has undergone significant changes through the improvement of diagnostic methods and treatment tactics. The retrospective analysis of the bibliographic data and our accumulated clinical experience showed that in choosing the treatment tactics, first of all, it is necessary to take into account the hemodynamic state of the patients and then - the anatomical nature of the lesions of the musculoskeletal system. In most cases, fractures of the spine and pelvis, evaluated as "dominant", "cover" the injuries of the internal organs, which in the dynamics, changed the clinical picture of the traumatic disease and determined the treatment strategy and prognosis. The sources of life-threatening bleeding were: open fractures and scalping wounds in massive areas of soft tissues, injuries of the pelvic ring, with the formation of retroperitoneal hematoma. First aid was primarily aimed at eliminating the factors that put the patient's life at risk: stopping the bleeding, restoring external breathing for adequate ventilation of the lungs and impaired vital functions of other organs. For dominant injuries of the abdomen, chest, pelvic bones medical care was limited to fractures stabilization with external fixation devices in the acute period. Positive changes were observed when a traumatologist came with the ambulance team (n=6). Assessment of the severity of the patient's condition (AIS, ISS, TS, PTS scores), determination of the dominant injury, stabilization of "major" fractures, with infusion therapy and, as a result, reduction of blood loss - these are the advantages of the presence of a qualified traumatologist at the site of the accident and in the regional hospital. We identified the main groups of musculoskeletal injuries, which are dominant in polytrauma and meet the criteria for a critical patient: multiple and open pelvic fractures; fractures of the proximal third of the femur with or without dislocation of the femoral head; severe injuries to several internal organs associated with hemodynamic instability; complex fractures of long tubular bones; associated with injuries of internal organs and complex fractures of long tubular bones and others. Familiarity with the experience of treating polytrauma in foreign countries (Germany, Romania, Russia, USA, etc.) and many years of work with this group of patients indicates that to improve the results of the treatment of victims with polytrauma following road accidents, a complex primary and specialized healthcare system that prioritizes planned surgery and isolated trauma. Implementation of the criteria for interhospital transportation, operability of patients, with the determination of postoperative mobility for early rehabilitation will improve results. The strategy developed for the early specialized treatment of victims with polytrauma using minimally invasive diagnostic-curative techniques and the appropriate management in all stages of the traumatic disease gave a positive result that allows us to recommend it for clinical implementation in the health system. The obtained results are included in the teaching process for students, residents and training doctors of SMPH "N. Testemitanu", implemented in the clinical departments of the Institute of Emergency Medicine and other medical institutions. Team members participated in the course "Polytrauma" (Romania), Trauma Club (Russia), AO Trauma Foundation. Research results were reflected in national and international publications-19, objects of intellectual property -1, obtained a gold medal, 2 silver, 1 bronze medal (specialized exposition "INFOINVENT-2023", "Excellence Idea"), national protocol "Pelvic ring injuries" is approved.